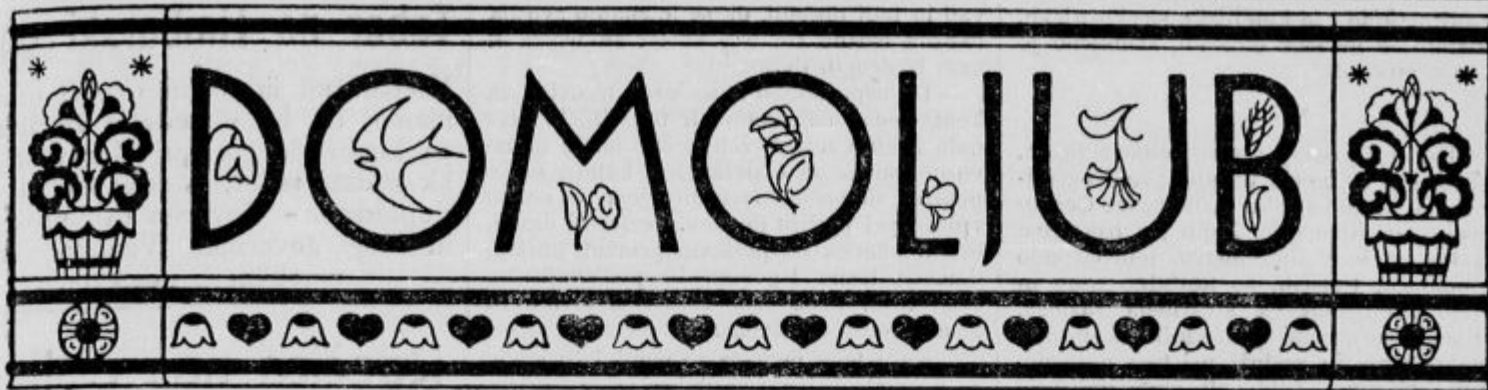

Glasilo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za prejemstvo 60 Din. — Posa-
mezna šterilka 1 Din. — V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narodna
reklamacije in inzerati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica šte. 6.

Narodni poslanec Vlad. Pušenjak.

Kmetska politika.

Živimo v času težke krize kmetijstva, gotovo najtežje, kar jo pomnimo, zadnjih 30 let. V tem času, ko kmetijstvo preživlja svoje težke čase, ko ne vidi nikjer izhoda iz te krize, je nujno potrebno, da spregovorimo nekoliko o kmetski politiki, da ponovno razpravljamo o sredstvih, kako odkloniti one težkoče, katere groze upropasti kmetijstvo.

Odkod propadanje kmetskega gospodarstva.

Najprej moramo vprašati, kako je prišlo do teh težkih razmer, do te strašne krize, do tega nevzdržnega stanja.

Glavno krivdo pri tem nosijo naše vlade, ki so s škodljivo gospodarsko politiko, osobito carinsko, davčno, tarifno in valutno politiko najhujše oškodovale naše kmetijstvo. Ako pustimo politični program in politične cilje samostojnih demokratov, radikalov, samostojnežev, sedaj Radičevcev popolnoma na stran, moramo njih delo najhujše obsojati radi njih popolnoma pogrešene gospodarske politike, ki je privedla do — sedanje težke krize.

Obsojati moramo delo teh strani tem bolj, ker niti sedaj ne smatrajo za umestno vse malenkostno - smešne borbe za oblast, za nadvlado nad drugimi strankami, vsaj začasno opustiti in vse storiti, da se od strani kriza v kmetijstvu in ustvari nujno potrebni predpogoji za obstoj in napredek kmetijstva.

V čem obstoji propadanje kmetskega gospodarstva.

Kriza se javlja v tem, da cene kmetijskih pridelkov ne odговarjajo celam potrebščin, katere rabi kmet, da niso iste v pravilnem razmerju napram pridelovalnim stroškom v kmetijstvu, da ne odговarjajo breplačam in dninam, da ne odговarjajo breplačam (davki in druge državne dajatve, menom (davki in druge državne dajatve). Vladne odredbe, ki so se dajale tjavendan brez ozira na poslabšane gospodarske prilike, niso uvaževale dobrih in slabih izkušenj valutne politike in so zato našemu gospodarstvu neizmerno škodovale.

Posledica nesmotrene valutne politike je, da je naš dinar tekom zadnjih treh let poskočil v vrednosti za več ko 40 %, da je vsled tega padla cena kmetijskih pridelkov skoro za polovico, a cene ostalih potrebščin, mezd in duin so ostale iste, davčna bremena in druga bremena so se še pa celo znatno povišala.

Slovenski kmet — vladni pastorek.

Najhujše je udarjen slovenski kmet, katerega glavni in mnogokrat edini dohodek je živina in lesni pridelki, katere večinoma izvažamo. Vsled pogrešne carinske in valutne politike, vsled previsokih železniških tarifov smo izgubili mnogo odjemalcev v inozemstvu, splošna gospodarska kriza, ki se javlja v zastoju v trgovini, obrti in industriji, javlja i — v brezposelnosti je zmanjšala konsum (uporabo) mesa v domači državi, odtod težkoče pri prodaji živine.

Bolj, kakor kedaj prej, moramo, ako želimo doseči dobičkanosnost živinoreje in s tem rešiti slovenskega kmeta, stremeti za tem, da se v Sloveniji vzgaja — plemenska živina. Slovenija edina ima v naši državi vse predpogoje, osobito mnogo planinskih pašnikov, za odgojo plemenske živine, Sloveniji se je v času pred vojno že v tem pravcu marsikaj storilo, treba samo nadaljevati započeto delo.

Skoraj vse pokrajine v naši državi so odjemalci za plemensko živino; ne samo v prid kmetijstva samega bo, ako bo plemensko živino lahko dobilo doma, ampak tudi v prid državne blagajne in celega našega narodnega gospodarstva, ako ne bo treba ogromnih svot trošiti za nakup plemenske živine v inozemstvu, ako ne bo treba težkih milijonov za nakup drage plemenske živine v inozemstvu.

Takoj po prevratu smo zadrugarji opozorili na to važno delo — dne 27. februarja 1919 se je vršilo veliko zborovanje živinorejcev v Št. Juriju ob južni železnici — na neštevilnih shodih, tudi političnih, je pisec o tem vprašanju razpravljaj, pri razpravi proračuna ministrstva kmetijstva vse kmetske ministre na to opozarjal, a vlada do sedaj ni smatrala za potrebno kaj

25. julija k Sv. Gregorju

na veliko prireditev o priliki odkritja spominske plošče v rodno hišo dr. Jan. Ev. Kreku. Spored objavimo v eni izmed njegovih števil. V načrtu je skupen izlet vseh ljubljanskih prosvetnih društev k Sv. Gregorju in dobimo posebni vlak.

ukreniti, saj gre za — obstoj Slovenije, katere je raznim strankam le ob času volitev — znana.

Radičevci proti kmetu.

Sedaj je g. Pucelj, slovenski rojak, minister kmetijstva. Obžalovati moramo, da je on s Slovencem Kelemino in celim Radičevim klubom glasoval za proračun kmetijstva, v katerem so krediti za pospeševanje živinoreje za polovico znižani, s čemer bo otežkočeno vsako delo v tem pogledu.

Zameriti moramo Radičevi stranki, ki je povzročila v zadnjem času več vladnih kriz, da se »kot stranka, ki se tako korajžno postavlja kot »kmetska« stranka, ni zavzela za povečanje proračuna za kmetijstvo in to tembolj, ker je z mirnim srem glasovala za 10 milijardni vojni proračun, za 20.000 žandarjev itd. Brez posebne težkoče bi vsaj to lahko dosegla, da bi se zvišali krediti za živinorejo, zadružništvo in kmetijsko šolstvo, a — storila ni ničesar. Tako izgleda delo za napredek kmetijstva od stranke, ki se smatra kot edino upravičena predstavnica kmetskega stanu!

Kaj bo naredil g. Pucelj?

Radovedni smo, ali bo g. Pucelj kaj ukrenil v svrhu omiljenja kmetijske krize, ali bo preskrbel sredstva za pospeševanje živinoreje v tem pravcu, da postane Slovenija dežela kakor Gorenje Štajerska, Solnograška, Tirolska, Švica, ki bo zalagala ostalo državo s plemensko živino. Kljub nedostatnemu proračunu more g. Pucelj, ako ima resno voljo, potrebne kredite dobiti od raznih fondov in ustanov, poleg tega pa za ta program zainteresirati vse kmetijske šole, kmetijsko družbo, zadružne

organizacije in vse kmetijske strokovnjake. Z delom se ne sme odlašati, zamujeno je že itak mnogo!

Naš les.

Tudi pri prodaji esa so velike težkoče. Naš les gre večinoma v Italijo; radi nestalnosti lire in radi velike konkurence Češko-slovaške in Romunije, kojih les izpodriva naš les ne le v inozemstvu, temveč celo na domačih tržiščih, so nestalne cene in padajo brez vsakega stvarnega razloga. Italija je po večini posrednik za prekomorske kraje in zasluži pri tem posredovanju ogromno. Zahtevali smo, naj naši konzulati posvetijo izvozu lesa, ki tvori največjo postavko v naši izvojni trgovini, več pozornosti in naj ustvarijo brez posredovanja Italije direktne zveze med našimi izvozniki lesa in deželami, ki rabijo naš les. Nujno potrebno pa je tudi, da se naša izvozna trgovina lesa organizira, da skupno in enotno postopa, ako se hočejo doseči uspehi.

Da onemogočimo konkurenco Češko-slovaške in Romunije pri nas, smo zahte-

vali in tudi dosegli, da se je znatno zvišala uvozna carina na les, kateri se uvaža k nam iz drugih držav.

Da usposobimo našo lesno trgovino za konkurenco na svetovnih tržiščih, bi trebalo znatno znižati železniške tarife in izvozno carino za obdelan les, katere se še pobira, domačim izvozničarjem v dobro vpisati pri plačilu davkov. Neznosni davki, osobito davek na poslovni promet, ubijajo domačo lesno trgovino in pritiskajo na cene lesa. Brez primernih cen živine in lesa je obstoj našega kmetijstva nemogoč.

Naše tako pogosto se menjajoče vlade se premalo brigajo za dobre ceste in druga prometna sredstva, za melioracije in regulacije, za strokovno šolstvo itd., vlade, kakor tudi drugi merodajni činitelji se ne brigajo dovolj za — združništvo. Posebno obžalovanja vredno je, da vsebuje zadnji proračun, kateri je največji izmed vseh dosedanjih proračunov, za katerega so glasovali Radičevci s Puceljem vred, najmanj sredstev za označene namene. Več o teh vprašanih kmetijske politike v posebnih člankih.

Narodna skupščina.

Vladna večina v narodni skupščini ima bore malo veselja za delo. Radikali bi narajši volitve, v katerih bi z goljufijo mogli pridobiti toliko mandatov, da bi ne potrebovali nobene stranke več. Ker ne morejo s svojo zahtevo prodrati, skušajo s svojo nedelavnostjo v skupščini narediti videz, da je ista neposposbna za nadaljnje delo in da so torej volitve edini izhod.

V sredo so ministri odgovarjali na razne interpelacije. Sprejeta je bila poprava finančnega zakona v smislu, da prejema invalidsko podporo tisti, ki ne plača več vsega davka skupaj več kot 20 Din (preje 30). Nato je bil v prvem branju sprejet zakon o izenačenju davkov, ki se je nato odkazal finančnemu odboru. Ta bo sedel na njem, da se bo pozabilo, zakaj radikali niso prav nič navdušeni zanj.

V četrtek je skupščina obravnavala trgovsko pogodbo z Italijo. Pogodba je sklenjena tako, da bomo zopet mi v gospodarskem oziru strahotno tepeni. Vse te ogromne grehe je natančno razložil poslanec Smodej. Pripominjamo, da je ta pogodba za nas tako neugodna, da so radičevci sami po shodih in svojih časopisih pisali zoper njo, da se je kar kadilo. Danes

paso glasovali zanjo tudi slovenski. Kmetje, kako pravite taki radičevski politiki? Hrvatje ji pravijo hopa-hop-politika, mi pa: šviga švaga čez dva praga, samo da švigne vedno po naših žepih.

V petek je bil vroč in žalosten dan za gospoda Pucelja. Vloženo je bilo vprašanje na poljedelskega ministra, kaj misli storiti, da se bo ustavilo strahotno propadanje kmetijskega gospodarstva v naši državi. Carine, davki, korupcija ženejo našega kmeta na boben. Obširno je o tem govoril naš poslanec Vesenjak ter dokazoval, kako centralizem združen s korupcijo žre našega kmeta. Na vse to je odgovarjal g. minister Pucelj ter zavrnil naše poslance, češ da uganjajo demagogijo, to se pravi po domače, da je vse govorjenje o propadanju kmetijskih gospodarstev samo hujskanje. Če imamo ministra, ki daje take odgovore na vprašanje, kako pomoči kmetiskemu stanu, potem ni čudno, da moramo tako zelo iti navzdol. — Radi izzivalnega odgovora ministra Pucelja je nastal v zbornici tak vihar ogorčenja, da je moral predsednik sejo prekiniti. Opozicionalni poslanci so radi nezaslišanega obnašanja g. Pucelja vložili protest pri skupščinskem predsedniku.

Tabor na Limbarski gori.

Vsej bližnji in daljni okolici naznanjamo, da bo v nedeljo 20. junija na Limbarski gori pri Moravčah velik ljudski tabor, in sicer ob 11. uri dopoldne. — Govorita dva poslanci in drugi govorniki. Vabimo vse k najobilnejši udeležbi.

Rdečica nas obliva.

Rdečica nas obliva, ko moramo zapisati, kako je slovenski minister, ki pravi da zastopa kmeta, v narodni skupščini preprečil, da ni bil nujno sprejet predlog, da se da podpora onim slovenskim kmetovalcem, ki so utrpeli škodo po vremenskih neizgadah.

Poslanci Falež, Žebot, Vesenjak, Holnjec, Pušenjak in tovariši so namreč vložili nujen zakonski predlog o podporah onim kmetovalcem na Štajerskem, ki so utrpeli škodo po toči in po drugih vremenskih neizgadah. O tem predlogu so razpravljali v narodni skupščini. Poslanci so zahtevali, ker je pomoč nujna, da se o predlogu nujno razpravlja. Poslanec Vesenjak je obrazložil letošnjo škodo po uimih na Štajerskem ter pozival skupščino, da priima predlogu nujnost. Za poslanecem Vesenjakom je vstal minister za kmetijstvo Ivan Pucelj in izjavil, da ni za nujnost predloga, in prošil skupščino, da se pridruži njegovemu mnenju. Radikali in radičevci, med njimi tudi štajerski poslanec Kelemina, so odabili nujnost in na ta način dovolj jasno pokazali, koliko jim je na tem, da se kmetu prebivalstvu nujno pomaga v teh težkih časih.

DOBRO BLAGO! NIZKE CENE!

»OBLAČILNICA«

manufaktur, trgovina na debelo in drobno
Ljubljana, Miklošičeva cesta 7

ima najlepšo in največjo izbiro raznega sukna, hlačevine, volnenega blaga za ženske obleke, barhenta, flanele in drugega perilnega blaga

po izredno nizkih cenah.

Naročniki »Domoljuba«, kupujte manufakturno blago le pri »OBLAČILNICI«.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnega čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vís à vís hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000.—, vloge nad Din 250,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Prodaja srečk Državne razredne loterije.

NOVIČAR

Poziv.

V noči dne 1. junija je požar vpepelil vas Prigorico, občina Dolenjavas, okraj Kočevje. Zgorelo je 30 hiš, vsa gospodarska poslopja, gospodarske potrebščine, živež itd. Brez strehe in brez premoženja je vsled tega 166 oseb.

Po nesreči prizadeti prebivalci vasi Prigorica so torej v skrajni bedi in si po svoji lastni moči ne morejo pomagati, za kar jim je treba pomoči od drugih.

Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov v celem območju ljubljanske oblasti.

Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri velikem županu ljubljanske oblasti in pri mestnem magistratu, na deželi pa pri vseh okrajnih poglavarjih in pri oblastih, katere bodo ti določili. — Veliki župan dr. Baltić s. r.

Orlovski izlet v Rim.

(31. avgusta do 8. septembra t. l.)

Vse, ki se zanimajo za orlovski izlet v Rim, posebno pa one, ki se še niso prijavili, a se hočejo udeležiti izleta, opozarjamo, da se je prijavni rok podaljšal do 20. junija. To je zadnji rok, do katerega bomo sprejemali prijave. Za vse one, ki so se prijavili po 15. aprilu in ki se bodo prijavili do 20. junija, znaša celotni prispevek 1300 Din, plačljivo v dveh delih: 700 Din do 20. junija, ostali znesek pa v obrokih do 1. avgusta. Kdor se bo prijavil po 20. juniju, si bo moral sam oskrbeti potni list, kar je združeno s precejšnjimi stroški, ker se ne bo mogel poslužiti skupnega potnega lista. Razen tega opozarjamo še na sledeče:

1. V svrhu skupnega potnega lista prosimo vse prijavljence, da nam pošljejo sledeče podatke: ime in priimek, poklic, rojstni kraj in rojstno leto ter pristojnost v občino in okrajno glavarstvo. Opozarjamo, da nam to vsi udeleženci vsaj do 20. junija sporoče, bodisi telovadci, bodisi drugi udeleženci.

2. Na razna vprašanja glede vozne cene za II. razred sporočamo, da za enkrat še ne moremo reči, koliko bo znašalo doplačilo. Kdor se bo hotel poslužiti II. razreda, naj nam to takoj sporoči.

3. Oni, ki bodo hoteli imeti v Rimu boljše prenočišče (soba z eno ali več posteljami), naj nam sporoče, da jih bomo imeli v evidenci. Boljše prenočišče bo veljalo približno 180 Din.

4. Znižani prispevek 1100 Din plačajo Orli-telovadci ali v kroju ter dijaki, ki se udeležijo izleta.

5. Za izlet pripravljamo posebno potno knjižico, ki bo obsegala potrebna navodila, spored prireditve in rimskih slavnosti, kratek opis znamenitosti med vožnjo in v Rimu ter seznam vseh udeleženc-

cev. Knjižico bomo pravočasno razposlali. V knjižici bo tudi imenska izkaznica, ki bo nadomeščala izletni znak.

d Obiskovalcem ljubljanskega velesejma. Uprava ljubljanskega velesejma je letos izdala kakor druga leta permanentne legitimacije in sicer po Din 30. Z njimi je združena udobnost polovične vožnje. Pri odhodni postaji je treba kupiti celo vozno karto, s katero se je mogoče brezplačno peljati potem iz Ljubljane domov. Za družine je letos prvič poskrbljeno s posebnimi rodbinskimi vstopnicami po Din 20 za tri osebe hkrati in sicer za enkratni obisk velesejma. Običajne enkratne vstopnice se dobe po Din 10.

d Romanje na Trsat. Katoliško prosvetno društvo na Homeu javlja vsem priglašencem za Trsat in za izlet na Jadransko morje, da je ministrstvo za promet dovolilo polovično vožnjo. Tudi je društvo od načelnika za promet glavnega ravnateljstva državnih železnic v Belgradu dobilo obvestilo, da pojde poseben vlak na Sušak v soboto 10. julija. Prej iz važnega vzroka ni bilo mogoče. Red vožnje bodo pravočasno poslali, na kar ga bomo dostavili vsem priglašencem. Vsi, ki so se prijavili, naj čimprej pošljejo znesek za parnik in družbene stroške. Kdor želi iti, naj se čimprej prihlasi, da mu pošljemo položnico in ga vpišemo med udeležence. Naslov: Katoliško prosvetno društvo Homec, p. Radomlje.

d Misijonske razglednice. Uprava »Katoliških misijonov« ima na razpolago krasne misijonske razglednice: dve seriji po 10 razglednic. Prizori iz kitajskih misijonov. Jasne slike, lepi prizori, močan papir, lično izdelano. Cena posamezne razglednice 1 Din, cela serija 8 Din. — Naroča se: »Katoliški misijoni«, Ljubljana, Tabor 12.

d Zopet nova dobrota Žerjavovega centralizma. Ministrstvo za javna dela je javilo podrejenim »radom«, da se prenehajo vsa izplačevanja kreditov za posipanje cest. In vendar Slovenci plačamo celo šumo cestnih doklad. Ali se spominjate, kakšne ceste smo imeli, ko smo imeli svoj čas košček avtonomije? Kakor po mizi si se vozil. Zahvalimo se dr. Žerjavu in Puclju, da sta glasovala za centralizem! Naročimo »Domovino«, ki brani centralizem na vse kriplje in v prihodnje vsi volimo Žerjava in Puclja. Zakaj sladkosti centralizma so prevelike, da bi pozabili na hvaležnost.

d Kakšno bo letošnje vreme? Znani vremenski prerok Myrbach prorokuje, da je letos verjetnost toplega poletja samo 25 odstotkov verjetna, po domače povedano: težko bo kaj. Dosedanje vreme potrjuje to njegovo napoved.

d Škratinka z veliko silo razgraja v Prekmurju. Dosedaj je umrlo že 30 otrok. Oblast je vse ukrenila, da se bolezen omeji in zatire. Zato je odredila, da se vsi bolniki prepeljejo v bolnišnice, vsako zbiranje pa je prepovedala. Po nekaterih ob-

činah so zaprte šole, gostilne in cerkve. Ljudstvo ne veruje na nalezljivost bolezni, zato se nič ne varuje in zlo je tem hujše. Od vseh bolnih jih je dosedaj umrlo polovico.

d Potolaži se, če nisi imel sreče pri stadionski loteriji. Saj je denar šel za Stadion, ki si ga lahko ogledaš ob priliki orlovске prireditve dne 27. junija. Popoldne ob pol štirih bo javna telovadba na Stadionu.

d Italija proti preklinjevanju. Italijanska kletev je ena najgrših na svetu in je dejansko okužila vse dežele, kamorkoli so kdaj prišli Italijani. Po naših lastnih cestah ti vsak hip zadene uho kaka spakedrana — na srečo! — italijanska kletev. Sedaj so Italijani sami uvedli pravo križarsko vojno proti kletvini. Ustanovili so posebno narodno organizacijo, ki razpreza svojo protikletvinsko propagando po celi deželi. Pokroviteljstvo je prevzel sam kralj. Fašistovska vlada pa je sprejela v novi kazenski zakonik ostre določbe in kazni proti kletvini.

d Križ v italijanskih sodnih dvoranah in na vseučiliščih. Italijanski justični minister je poslal vsem predsednikom sodnih dvorov okrožnico, s katero odreja, da ima viseti v vsaki sodni dvorani nad glavami sodnikov poleg kraljeve slike tudi križ, prosvetni minister pa je ukazal, da se mora križ obesiti tudi v vseučiliške predavalnice.

d Nemoralne knjige na grmadi. V Florenci je imel te dni pater Leonardo Daprato propovedi zoper nemoralnost. Ko je končal zadnjo pridigo, se je zbrala pred cerkvijo St. Annunziata množica ljudstva, ki je zložila veliko grmado iz nemoralnih knjig. Med prepevanjem pobožnih pesmi na čast Materi božji je bila grmada zažgana, nakar je poslal duhovnik Mussoliniju brzojavko, v kateri se sklicuje na od Mussolinija zadnjič izdane policijske odredbe zoper preklinjevanje ter ga prosi, da izda čimprej tudi odredbe zoper nemoralne knjige in časopise. Pri nas bi bile tudi potrebne take grmade za grdobije, ki jih izdajajo liberalci v svojih brezverskih listih in nemoralnih knjigah.

d Umrla je na Dvorjah št. 12, župnija Moravče, v petek 4. junija gospa Frančiška Vidergar iz ugledne Kaplove hiše. Pokojnica je bila vzor krščanskih mater. Svetila ji večna luč!

d Strašna nesreča v mlinu. V vasi Babska pri Šidu se je vračala 14 letna deklica Eržika Ulian s polja domov. Pri tem je padla na veliko mlinsko kolo ob stezi, ki je bilo v polnem teku. Malo deklico je kolo popolnoma razmesarjeno vrglo v vodo.

d Modras pičil fantka v Trbonjah. V petek 4. junija je pičil modras Alojzija Korat, učenca prvega razreda ljudske šole. Na pašniku se je z modrasom hotel igrati, toda kača se mu je ovila okoli roke in ga pičila. Mala šestletna sestra, ki je bila z njim, je modrasa kratkoma zgrabila za rep in ga potegnila z bratove roke. Njej modras ni

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

storil nič žalega. Prvo pomoč je dečku nudil vuzeniški zdravnik g. dr. Pregl. Deček bo okrevaj.

d Preprečena nesreča v Gornjem Dupleku. V soboto, 5. junija se je peljalo iz Maribora v čolnu nekaj domačih splavarjev. Seboj so imeli tudi nekaj žensk in drugih fantov. Ker je bila cela posadka precej dobre volje, so vsled nepazljivosti trčili v brod. Čoln se je prekucnil in bilo bi gotovo več smrtnih žrtev, da jih ni rešil brodar s svojo čolnom.

d Novomeška porota. 30 letni pekovski pomočnik Andrej Trpine, pristojen na Bled in že večkrat predkaznovan, je kradel kot sraka. Dobil je 4 leta težke ječe. — 29 letni potnik Jožef Štangel in 25 letni lesni manipulant Ivan Mrvar sta ukradla v Arkovi gostilni v Ribnici precej zlatnine. Sedela bosta prvi 6 let, drugi 8 let. — 27 letni Alojzij Intihar, pristojen v Trzinu, ima celo brajdo do tatvin na vesti. Dobil je 11 let težke ječe.

d Ljubljanska porota. 21 letni delavec Janez Pogačar s Konice pri Gorjah je oropal svojega tovariša Franceta Dijaka. Obsojen je bil na 3 leta težke ječe. — Posestnik Martin Škraba iz Matene je surovo pretepal svojo dveletno hčerko, pri čemer ji je zlomil nogo ter je z nožem sunil v hrbtne mišice Antona Sterleta. Sedel bo 2 leti ter mora plačati Sterletu 30.000 Din za zdravljenje, ker je Sterle vsled sunka postal za delo skoro nesposoben. — Ivana Rozina, mladega delavca v Mali Kotrewni, je zmerjal Franc Toman ter mu celo grozil z odprtim nožem. Obtoženec mu je nož potegnil iz rok, oni pa le ni odnehal. Udaril ga je zato preko glave, pri čemer pa se je Toman hitro obrnil, tako da je udarec priletel na oko in mu ga je izbil. Ivan Rozina je bil oproščen.

— Viktor Lebar, tesar iz Struževega, Janez Beton, tesar iz Predoselj, ter brata Alojzij in Karel Legat iz Pristave pri Trzinu, so ukradli pri trvdki Gassner v Trzinu predilnega blaga v vrednosti Din 73.290. Prva dva sta dobila vsak po 5 let, druga dva pa po 1 leto težke ječe. — Janez Turšič iz Brezovice je v nekem prepiru vrgel kamen v Karla Šviglja. Nesreča je hotela, da je kamen priletel v oko, ki se je razlilo. Pri razpravi pa se je dognalo, da se sploh ne ve, kdo je pravzaprav kamen vrgel, zato je bil Turšič oproščen. — Litijska poštarica Zora Borštnarjeva, verna učenka brezverskih liberalnih časopisov, na katere je bila naročena, je kradla na litijski pošti. Zakaj pa ne, greha po mnenju brezverskih časopisov itak ni, pred žandarji pa je treba skriti. Tako je gospodična Zora dolgo časa delala, končno pa so ji le prišli na sled in porota ji je naložila 20 mesecev navadne ječe. — Poštni manipulant Ivan Kalan je naznanil, da je v njegov poštni vagon med vožnjo iz Kočevja v Grosuplje vdrl ropar, njega z revolverjem ustrahoval in ga zvezal ter odnesel 241.500 Din. Kalana so obdolžili, da si je sam prilastil ta denar, rop pa da si je izmislil, posebno, ker za roparji še danes ni sledu. Izkazalo pa se je, da je

bil mož po nedolžnem obdolžen in je bil zato oproščen.

d Mariborska porota. Radi detomora je bila 24 letna dekla Marija Lotersberg iz Breslave pri Ptuj obsojena na 3 leta težke ječe. — Istega dejanja je bila obtožena 22 letna Marija Pošinek, ki je dobila 5 mesecev strogega zapor. — Zadnji član Zlahtičeve družbe, Kajič, je z Zlahtičem umoril trgovca Rosenfelda v Podvincih pri Ptuj, vsled česar je bil po krivici na smrt obsojen neki Alojzij Polak, pozneje pa pomiloščen na dosmrtno ječo. Kajič je umor priznal ter so ga obsodili na dosmrtno ječo. — Maks Kovač, gostilničar in mesar v Mariboru, je zapeljal svojo še ne 14 letno rejenko. Sedel bo za to 2 in pol leti, radi enakega dejanja nad 13 letno deklico je dobil 6 let težke ječe poljski delavec v Hočkem Pohorju, Franc Veronik. — Posestnika Ivana Markuzija iz Drvanje, njegovo ženo in brata ter Mihaela Zemljica iz Mačkove so ponovno obdolžili, da so leta 1920 umorili nekega neznanega moškega, najbrž tihotapca. Ker porotniki iz izpovedb prič še niso mogli biti na jasnem, se je obravnava odgodila. — Pred poroto so postavili 11 carinskih uradnikov, ki jih dolže, da so bili v zvezi z raznimi tu- in inozemskimi trgovci, da so posredovali prevažanje blaga brez ali z zelo majhno carino, seveda proti sijajnim odškodninam, vsled česar so še bolj sijajno živeli. Obsojenih je bilo pet carinikov vsak na 2 leti ječe, eden na 14 mesecev, eden pa na 6 mesecev. Štirje so bili oproščeni.

d Celjska porota. 20 letni Danijel Ojster iz Brežic je ubil Karla Hribarja v prepiru. Dobil je 3 leta težke ječe. — Ernst H. in Martin J. sta potom napačnega vpisavanja v blagajniške knjige poneverila bratovski skladnici 16.492 Din. Izgovarjala sta se s premajhno plačo. Bila sta oproščena. — Železniškega zavirača Valentina Sajka so obtožili, da je kradel v trgovini Rudolfa Derganca v Laškem. Dokazalo pa se je, da je bil po krivici obtožen. Zato je bil oproščen. — Veleposestnikov sin Vinko Vasle je zapeljal neko dekle in jo pozneje zastrupil. Fant se je izgovarjal, da ji je le hotel odpraviti. Porota mu je prisodila 10 let težke ječe. — Josip Kokalj v Kosezah in njegova ljubimka posestnica vdova Marija Steiner ter njen sin so na zverinski način ubili 70letno prevzičkarico Marijo Selmajster, ki so jo smrtno sovražili, ker so jo morali rediti. Marija Steiner in Kokalj sta bila obsojena na smrt na vešalih, sin pa na 6 let težke ječe.

d Smrt na vešalih si je zaželel Zlahtičev tovariš Kajič, ki je bil pred mariborsko poroto obsojen na dosmrtno ječo. Ni mu bilo to všeč, češ da je še 27 let star in da bo predolgo živel v ječi ter da je pričakoval smrtno obsodbo.

d Zgorela na grmadi. Te dni je bil aretiran v Zagrebu poročnik Pera Knežević, ker je poneveril kot polkovni blagajnik večjo vsoto državnega denarja. Ko sta ga prišla dva oficirja aretirat v njegovo stanovanje, je potegnil samokres ter skušal izvršiti samoumor. Oddal je proti sebi tri strele, vendar se pa ni pogodi z nobenim od njih, ker sta ga zgrabila oficirja za roko.

Po njegovi aretaciji njegove soproge ni bilo ves dan na spregled. Naslednji dan je videl neki vojak iti v klet. Kmalu nato se je začel valiti iz kleti po vojašnici gost dim. Ko je udril radi tega službujoči častnik s par vojaki v klet, se mu je nudil grozen prizor. Na tleh je ležala poročnikova soproga — zogljenela. Gospa Kneževićeva je vzela seboj v klet slamo, jo zažgala, izpila steklenico strupa ter se vrgla v gorečo slamo, da je pospešila na ta način smrt, ki bi bila sicer nastopila po daljšem trpljenju vsled zastrupljenja.

d Tatovi otrok. V Bosni se potepa družba ciganov, ki krađe otroke. Zlasti imajo veselje do malih deklic.

d Reparski umor v Krapini. V noči na 9. junij so prišli k gostilničarju Adamu Doličkemu v Golnici pri Krapini štirje elegantno oblečeni moški, kjer so jedli in pili. Ko je hotel gostilničar Dolički zapreti gostilno, so ga napadli z noži in popolnoma razmesarili. Nato so odšli v prvo nadstropje, kjer so z udarci po glavi onesvestili tudi gostilničarjevo ženo. Skupno so odnesli 8000 Din.

d Hud dijak. Na sarajevski gimnaziji je pretekli teden med poukom zahteval četrtošolec Milovan Bilčar od profesorja matematike Boško Petroviča, da ga še enkrat izpraša. Ker je profesor to odklonil, ga je udaril s pestjo po glavi s tako silo, da je profesor padel na tla. Bilčar je nato profesorja obdeloval z nožem in ga težko poškodoval.

d Kdo ne bi rad dobil krasne sobne oprave za dve osebi iz trdega lesa, ali kuhinjske oprave, šivalnega stroja, kolesa, slamereznice, ure in še 500 drugih dragocenih reči? Vse to lahko dobiš z eno samo srečko za 5 Din Izobraževalnega društva na Breznici, p. Žirovnica. Najboljši razprodajavci dobijo poleg tega še 10 nagrad po 5 zlatih dolarjev.

★ **Zlatnike v »Gazela«** milu so našli dalje sledeči: g. Kristina Lašič, Zagreb, Vrhovec št. 1, kupila milo pri trvdki Cavor i Habazin, Zagreb; g. Ana Kulešić, Rezovac pri Suhopolju, kupila milo pri trvdki M. France-tić, Virovitica; g. Ana Uršič, Brežice, kupila milo pri trvdki Franc Lipej, Brežice; g. Marijana Pivk, Petkovec št. 13 pri Logatcu, kupila milo pri trvdki Anastazija Cvetko, Rovte nad Logatcem; g. Elka Weber, Maribor, kupila milo pri trvdki Jos. Košir, Maribor; g. Apolonija Kunštek, Brezno, kupila milo pri trvdki Ed. Suppanz, Pristava; g. Juro Majdak, Zagreb, kupil milo pri trvdki Stjepan Broz, Zagreb; g. Marija Smole, Zibika, kupila milo pri trvdki Ed. Suppanz, Pristava; g. Karla Hojnikar, Konjice; g. Setine, Jarše.

d »Brezalkoholna Produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/VI, pošlje vsakemu naročniku »Domoljuba« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Da bodete zadovoljni z res dobrimi vrvarskimi izdelki

zato je treba naročiti tako blago le pri

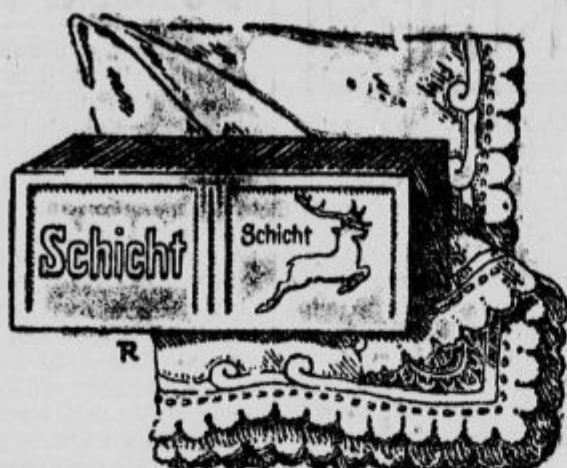
Ivan N. Adamič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 31

»i podružnic v Mariboru, Vetrinška 20 ter Kamnik, Sela 4

Ia. Amerika

se imenuje fina rufava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane sivo bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi snizali, če bi hoteli: rabili cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Pristno le z znamko Jelena.

NAZNANILA

Orlovski prireditelji ljubljanske ekspozičure v Ljubljani na Stadionu dne 27. junija 1928.

Ekspozičura, ki obsega kamniško, ljubljansko, ribniško in vrhniško okrožje, ima 27. junija celodnevno prireditev v Ljubljani. Spored je sledeči: Dopoldne od 7—8 zbirališče za člane ob justični palači (Cigaletova ulica), za članice Medijatovo dvorišče (dvorišče Vzajemne zavarovalnice, Dunaska cesta), narodne noše se zbira v Trdinovi ulici (ulica med Dunajsko cesto in Cigaletovo ulico nasproti vhoda na Medijatovo dvorišče). Od tu bomo šli po Pražakovi ulici, Miklošičevi cesti, Stritarjevi ulici, mimo škofije, po Poljanski cesti in Zrinjskega ulici v cerkev sv. Jožeta, kjer bo ob 9 sv. maša s cerkvenim govorom (govori g. dr. Rožman). Po sv. maši bo obhod po mestu in sicer čez šentpeterski most, po Sv. Petra cesti, Prešernovi ulici in Dunajski cesti. Po prihodu na Stadion bo skušnja. Popoldne ob pol 4 bo pa

JAVNA TELOVADBA NA STADIONU.

Nastopijo člani s prostimi, orodnimi, lahkoatletskimi vajami in članice s prostimi vajami. Nastopijo tudi vrsta, ki bo teknovala na mednarodni tekni v Rimu. Pri lahki atletiki bo govorilo zanimaj ob-

činstvo stafetni tek (tekma) med ljubljanskim, kamniškim in vrhniškim okrožjem.

Polovična vožnja je dovoljena. Vsak udeleženec naj kupi na vstopni postaji cel vozni listek in ga da žigosati. V Ljubljani listka ne sme oddati. Na Stadionu naj pri blagajni, ko kupi vstopnico, zahteva še izkaznico za polovično vožnjo, ki stane 1 Din. Druge se izkaznice za polovično vožnjo ne bodo dobile.

Narodne noše naj pridejo vse v Ljubljano. Nobena narodna noša naj ne ostane doma. V Ljubljano bodo prišli tuje na velesejem in bodo občudovali naše narodne noše. Pravi vtis bodo dobili le, če nas bo veliko. Pokažimo, da nas je nekaj.

Orlovskim odsekom pa priporočamo, da skrbno predelajo tretjo številko »Ekspozičurnega vestnika«.

Na Dne 20. t. m. prireditelj Triglavsko orlovsko okrožje celodnevno prireditev na Koroški Beli s sledečim sporedom: Ob 9 zjutraj sprejem gostov na kolodvoru Sl. Javornik, nato odhod na Koroško Belo. Ob 10 sv. maša v župni cerkvi. Ob 11 tabor, po taboru razhod k kosilu. Ob 2 litanije. Ob pol 4 javen nastop okrožja. Ob 5 pevski in godbeni koncert z bogatim areolom. Polovična vožnja je dovoljena, zato naj vsak udeleženec prosi na odhodni postaji na listek moker žig, kateri bo služil za izkaznico, ki se bo dobila na prireditvenem prostoru, za prosto vožnjo nazaj.

Na Katoliško prosvetno društvo na Trati v Poljanek dolini prireditelj igra v petih dejanjih »Zlata pokopana« na dan 27. junija ob 8 popoldne.

POLITIČNI ZAPISKI

p Dr. Korošec na Hrvaškem. Preteklo nedeljo je imel dr. Korošec shod v Lutbergu pri Varaždinu. Lutberg je Radičeva trdnjava, kjer je bil l. 1903. prvič izvoljen. Shod je obiskala velika množica, ki je burno odobraval Koroščevo izvajanje. Ko je koncem shoda hotel govoriti tudi Radičev zaupnik Križanič, mu kmetije niso pustili govoriti.

p Konferenca Male antante se bo 17., 18. in 19. t. m. vršila na Bledu. Na Bled pridejo zunanji ministri iz Češkoslovaške, Rumunij in naše države. Navzoči bodo tudi časniki iz cele Evrope.

p Davidovič je imel velikanski shod v Petrovcu pri Požarevcu. Poslanec Marinkovič je na shodu odločno povedal, da demokrati v nobenem slučaju ne morejo v to vlado, ker ima zveze s Pašičem. Davidovič je povedal, da mora ta vlada kmalu pasti. Na shodu je govoril tudi poslanec Smodej, ki je govoril o borbi slovenskega ljudstva proti korupciji.

p Opek se je! Pribičević je vrzel mrežo v slovensko morje. Morda se ulovi kaj ribic. Prišel je v Metliko. Da bi ne bilo dolgčas, so liberalci prignali iz Ljubljane kakih 250 ljudi, ki so jim preskrbeli polovično vožnjo (— kdo ne bi šel Belokrajine pogledat, če dobiš polovično vožnjo!), iz Zumberka pa so prignali svoje stare volivce — vlahs. Metliški gospodje so zajahali konje, da je bilo bolj slovesno in — bolj varno. Pa se je začelo zborovanje. Oglušljivi žvižgi, klinci: Doli batinaši, splošno vpitje. Zandarji retirajo, konji breajo, liberalci kolnejo, Pribičević nekaj govori, a ga nihče ne čuje. Končno se napravi red in Pribičević govori. Marsikaj govori. Govoril pa ni o tem, kako je centralizem, ki so ga izglasovali baš njegovi pristaši, požri slovenske ceste, slovenske šole, slovenske bolnice, slovensko gospodarstvo, slovensko industrijo, — da je vse na psu: ceste, šole, bolnice, kmetije, tovarne. Edino, kar je centralizem vzorno izpeljal, to so davki. Pribičević ni povedal, kako so liberalci preganjali učitelstvo in uradništvo, kako so morili po Trbovljah in zažigali, ni povedal, kako njihovi časopisi pišejo proti veri in cerkvi, kako liberalni mogotci besno preganjajo vse, kar je krščanskega. Vsega tega Pribičević ni povedal zato, ker ve, da vsi Slovenci to itak dobro vedo.

p »Tolažilen« pogled v bodočnost. Naši liberalci so kakor riba na suhem, kadar niso v vladi. Zakaj vlada ima denar in silo, in liberalci se morejo vzdržati samo s silo in denarjem, ker programa nimajo, razen da je treba čimprej vse katoličanstvo iztrebiti. Zdaj pa jim manjka sile, pa jim manjka korupcijskega denarja za vzdrževanje časopisja in zato — je žalostno. Pribičevićev shod v Metliki so zborovalci izžvižgali, v Ljubljani so liberalni učitelji pri zborovanju svoje liberalne organizacije zagrizenim Zerjavovcem dali brco, v Belgradu izjavljajo radikali, da Pribičevićanci in Zerjavovci nočejo imeti

PO DOMOVINI

MEKINJE.

(Razno.)

Umrla je 21. aprila v uršulinskem samostanu v Ljubljani M. Imelda Koncilja iz znane Konciljeve rodbine na Jeranovem. Bila je učiteljica na meščanski šoli ter vzorna redovnica; neizprosna jetika jo je pobrala v 32. letu življenja. Večni pokoj njeni duši! — Ob priliki obnega zbora izobraževalnega društva je bilo dobro obiskano predavanje iz zvezdoslovja o primski cesti. Društvenih članov v preteklem letu je bilo 233. — Šolska mladina je imela 2. junija ob najlepšem vremenu izlet na Limbarsko goro. Višek veselja za otroke je bil, ko jih je avto potegnil do Krašnje in nazaj. Izlet je bil združen s sv. mašo v romarski cerkvi.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

Iz kroga našega cerkvenega pevskega zbora sta se v nedeljo 13. junija poročila dva jako dobra in požrtvovalna večletna cerkvena pevca in sicer tenorist g. Ignac Srakar iz Tomačevega s sopranistinja gđ. Tončka Erjavec iz Male vasi. V ta namen jima je na predvečer cerkveni pevski zbor pod vodstvom svojega pevovodje napravil lepo podoknico, jima čestital ter želel na novi poti mnogo sreče in veselja. Bog daj, da se naše želje tudi uresničijo!

PRIGORICA.

(Po požaru.)

Nesreča požara je bila tako grozna, da se pogoreli niso mogli kmalu dvigniti od groznega udarca. Pa kaj hočeš — javkati ne kaže, marveč krepko in korajžno na delo z zaupanjem na Boga in dobra srca. Oboje že občutimo! Korajžo smo že dobili, da bomo kmalu pod streho, saj imamo toliko dobrih sre, da so pogoreli ginjeni do solz. Vsa čast naši sosodnji fari Ribnici. Darovanje v cerkvi je dalo 3582 Din, županstvo pa je nabralo po trgu 4580 Din, nekaj obleke in hrane. Prisrčna zahvala! Ribnica in domači in celo sodražke vasi, da celo noter iz Rašice in Velikih Lašč pa so nam priskočile na pomoč z vožnjo! Po 130 voz opeke se je pripeljalo iz Ribnice en dan, apno pa od g. Grebenca iz Dol. Lazov. Za trame je bilo najhujše, ker sveže trame je težko dvigati na zrahljani zid. Po Sodražici so jih največ nakupili, a desk smo pa prejeli precej v dar. Društvo Ribnica je poslalo takoj drugi dan nesreče 28 m³ desk. Knez g. Auersperg je prišel osebno na pogori-

nobenega posla, ljubljanska inteligenca se zgraža nad pismom, ki ga je svoj čas napisal, dr. Zerjav zunanjemu ministru Ninčiču in ki ga je objavil dr. Kulovec in kar je nasigurnejše znamenje žalostnega stanja: dr. Zerjavova Domovina, ki je napisala znani članek o Materi božji in o sv. Trojici, piše o sijajnem napredovanju liberalcev, in o edinozveličavnosti dr. Zerjavovega centralizma.

šče in daroval 25.000 Din v lesu in denarju. G. graščak inženier Rudež iz Ribnice je poslal 25 m³ desk in še druge robe. Graščak iz Ortneka g. Kosler vagon desk in še okroglega lesa. G. Kajfež iz Kočevja večjo množino rezanega lesa isto Lesna industrija v Kočevju. Firma lie in Shinkel ter Česarek, kaplan i drugi isto tako lesa. Mnogi so nam dali sena! Zavarovalnice so takoj cenile škodo in takoj izplačale, skoro povsod le Vzajemna. Žal, da so bile zavarovalne vsote nizke, a zameriti ni kmetu, ko revež zmirom daje, daje, a kaj prejme v tej grozni krizi! Prosimo še darov, saj škoda znaša 3 milijone dinarjev. Dobro se nam je zdelo, da sta g. veliki župan in okrajni glavar dr. Logar takoj prišla na pogorišče in tudi obljubljena podpora je takoj prišla. Hvala! Odbor je vedno na delu in pomaga nesrečnim vaščanom v vsakem oziru. Ponovno se obrača na vso javnost še za pomoč! S solzami v očeh se reveži zahvaljujejo za vsak dar in sami kličejo: Ne bi nikdar mislili, da je še toliko dobrih sre na svetu. Vaši Otayce (pri Ribnici) je dal v prodaj seno vaše košenine in ves skupiček pomnožen z darovi vaščanov darovala za pogorele! Ne bomo pozabili!

PREDOSLJE.

Naše društvo ima lastni skioptični aparat in smo imeli do sedaj že celo vrsto skioptičnih predavanj. Tako: Marija v zarji umetnosti, Rusija pod boljševiki (pri tem predavanju se nam je posebno utisnila v spomin groza ruske lakote, povzročene po prijateljih človeške svobode, brezverskih komunistih), dvoje predavanj je bilo o večnem mestu Rimu. Posebno pa nam je ugajalo zadnje predavanje 6. junija o sv. Mali Tereziki Deteta Jezusa. Ta mala svetnica se nam je zelo priljubila s svojo ljubkostjo. V začetku so bila predavanja s skioptičnimi slikami precej slabo obiskovana, ljudje so računali le na zabavo, resnejši časi pa vzbujajo tudi resnejše misli in tako je sedaj vsako predavanje te vrste zelo dobro obiskano. — V letošnjem letu doživimo Predošljani redko slovesnost: Leta 1826 je bila namreč posvečena naša farna cerkev sv. Siksta in bomo torej praznovali stoletnico naše lepe cerkve. Za to priložnost bi bilo zelo priporočljivo, da bi se vse naše družine v letošnjem letu posvetile slovesno božjemu Sreč in bi se mogla ob stoletnici posvetiti Kralju vsega stvarstva skupno vsa fara.

CERKLE OB KRKI.

(Pomen zadrug.)

Pri nas imamo dve zadrugi in sicer: Hranilnico in posojilnico, ki je stara 19 let, ter Mlekarsko zadrugo, ki je stara šele dobro leto. Prva si je pridobila trdna tla, druga se pa ravno sedaj bori za to. Je pa že menda tako na svetu, da ima vsaka dobra stvar dovolj neprijateljev. Po zapisnikih in računskih zaključkih hranilnice se da ugotoviti tole: V prvih letih so se mnogi

POROČNI PRISTANI F. ČUDEN DREŠERNOVA ULICA

zaletavali v njo, nekateri iz hudobije, drugi iz sebičnosti, tretji iz nevednosti. Pa je le pamet in trezno delo zmagalo! Ljudje se niti ne zavedajo, koliko je njim ta zadruga v tem času koristila. Povemo samo naslednje: V teku tega časa, odkar je tu hranilnica, so ljudje samo na obrestih profitirali blizu enega milijona kron. Kako je to umeti? Če bi ljudje hodili po posojila drugam (Brežice in Krško), bi plačali za ta posojila veliko več obresti, kot so jih pri domači hranilnici. Če bi bili pa svoje prihranke nalagali drugod, bi dobili pa manj obresti, kot so jih dobili tu. To dvoje preračunano pokaže prihranek blizu enega milijona kron v teku 19 let. Če bi pa še vrednost predvojnega denarja prenesli v današnjo vrednost, bi se pokazalo celo več profita. Naj bo omenjeno samo še tole: V letu 1925 je dajala tukajšnja hranilnica vlagateljem po 8 odstotkov, a posojila so bila po 9 odstotkov; torej samo 1 procent razlike. — Katera mestna hranilnica bi delala tako? V zadnjem letu so torej vlagatelji prejeli 204 tisoč kron samo obresti. K veliki obrestni meri za posojila, ki so jih hodili ljudje iskat v mesto, je bilo pa neznansko veliko stroškov tudi za pola, voz, poroke itd. Če se računamo, da to sedaj vse odpade onemu, ki dobi posojilo v domači hranilnici, je to zopet velik dobiček zanj. Ljudje, zavedajte se, da so za vas združene posojilnice veliko več dobrega storile kot bogate mestne hranilnice in zato svoj denar nalagajte v domači hranilnici in posojilnici, ne pa po raznih bankah, kjer posojila ne boste vzeli — je predrago — kadar boste prišli v stisko! — Isto velja tudi o mlekarski zadrugi. Če bi člani sedaj, ko zadruga nima še prav nikakega imetja — pa še dolg ima — če bi torej sedaj člani zahtevali, da morajo dobiti oni plačano mleko prav toliko, ali celo več, kot dobi mlekarna, bi s tem mlekarno uničili. Če pa ne bo mlekarnice, ne bo lepih mesečnih dohodkov. Ni brez pomena, če samo v enem mesecu potegnejo ljudje za mleko do 50.000 kron, kot je to bilo prav zadnji mesec. Kder je bogat, se morda smeje tem krajarjem, a bogatih pri nas nimamo veliko. Pa tudi tisti, ki danes mlekarno ne rabi, naj se zaveda, da se časi spreminjajo! Ljudje, držite zadrugo pokonci, zadruga bodo pa vas držale!

ZUŽEMBERK.

(Liberalno ovaduštvo.)

Precej upravičene nejevolje je pri vseh pametnih Zužemberčanih vzbudila v zaupnih dneh aretacija poštenega in uglednega Mavšovega Janeza. — Fantje so se sprli med seboj in eden izmed njih je napravil zoper Mavšovega izmišljeno ovadbo, češ da je kralja žalil z grdimi izrazi. Ne vemo, ali ga je ovadil iz hudobije ali pa je mislil delati reklamo za svojega gospodarja, za kar se mu bo slehni gotovo lepo zahvalil. — Ampak dejstvo je, da je oblast verjela ovadbi in dva orožnika z nasajenimi bajoneti sta pri belem dnevu gnala osumljenca v tukajšen zapor po najbolj obljubljenih cestah, da so se ljudje nad tem zgražali. A moral je v zapor in dasi slabot-

IZOBRAZBI

Plavajoče gostilne na evharističnem kongresu.

Amerikanci hočejo tudi na evharističnem kongresu v Čikagi pokazati svoje posebnosti. Največ preglavje jim dela stanovanjsko vprašanje. Da bi lažje spravili vse stotisoče romarjev pod streho, so si izmislili plavajoče hotele. Čikago namreč leži ob velikanskem jezeru Michigan. Po tem jezeru morejo voziti največje ladje kakor po širokem morju. Da bodo dobili več prostora, so izpremenili vse ladje, ki skrbje za reden prevoz po jezeru samo za to prilagodili, v plavajoče gostilne in hotele. 200.000 obiskovalcev kongresa iz Clevelanda in Detroit bo prenočevalo in stanovalo na ladjah in iste ladje jih bodo tudi prepeljale nazaj v njih bivališče.

Za stanovanja udeležencev so sploh izvršene tolike priprave, kakor doslej še pri nobeni priliki. Vse gostilne in prenočišča so na razpologo za romarje; 750.000 zasebnikov se je prigrasilo, da bodo vzeli po enega ali več romarjev pod streho; vse katoliške šole in samostani bodo odstopili svoje prostore. Računajo, da bodo mogli v mestu dobiti prostora za en milijon, v okolici pa za 10.000 udeležencev. Sedaj so poskrbeli še za ladje. Če bi tudi to ne bilo dovolj, bodo oskrbeli prenočišča v javnih postojih.

Odbor za prehrano računa, da bo za petdnevno prehrano udeležencev potreboval dva in pol milijona kilogramov mesa, 950.000 kg kruha, 10 milijonov jajc, 570.000 kilogramov masla, 250.000 kg kave, 800.000 kilogramov masti, 1 in četrt milijona kilogramov krompirja, pol milijona kilogramov vkuhanega sadja in 5 milijonov oranž.

Tako je trebal

Na Francoskem izdaja duhovnik Bethlehem poseben časopis, v katerem samo ocenjuje vse knjige, liste in revije, sploh vso književnost. O vsaki novi stvari napiše Bethlehem svojo sodbo s stališča krščanskega nauka. Brezverske liste in tiskovine ne usmiljeno žigosa. Delo tega duhovnika je silno učinkovito. To nam najbolj pove jeza nasprotnikov.

V protikatoliškem listu »Volonté« piše pisatelj Merlic, ki je strasten nasprotnik vsega, kar je katoličanom sveto, takole: »Škoda, ki jo dela ta duhovnik našemu knjižarstvu, je neprecenljiva. Njegov list in seznam knjig izhajata v nakladi 100.000 izvodov. Sodnije se nič ne boji. Kajti kolikorkrat so ga naši somišljeniki še prijeli pred sodiščem, vedno je bil oproščen. Poiskati bomo morali nove poti, da se zavarujemo proti uničenju naših knjig in listov, ki jih preganja ta duhovnik.«

Iz takih izbruhov je jasno, da pojasnjevalno delo in literarna kritika katoliških pisateljev nikakor ni brezuspešno. Tudi pri nas v Sloveniji bi zelo potrebovali takega duhovnika. Vsak po svoji moči, v

svoji okolici moramo preganjati zastrupljajoče čtivo, ki ga pošiljajo zadnji čas v posebno velikem številu liberalci med ljudstvo. Tu ne gre več za politiko, za zdravje naših teles in duš gre, za našo mladino. Tu smo poklicani vsi brez izjeme, starši pa prav posebej. Pazite, da otroci ne dobe v roke nemoralnih spisov in listkov, ki izhajajo v liberalnih časopisih!

O neločljivosti zakona.

* Znana katoliška pesnica in pisateljica v Ameriki, gospa Kathleen Norris, izvrstno utemeljuje neločljivost zakona. Takole pravi: »Kako lepa in skrivnostna je ta medsebojna obljuba za zakon in v zakonu. Nič več ne zahteva kot ljubezen in vztrajnost v ljubezni. Pa je vendar ta slovesna obljuba kameniti temelj za resničnost in trajnost ljubezni. V boleznih in zdravju, v bogastvu in revščini, do smrti zvest ostati — tu ni nič premišljevanja in obotavljanja — to je popolna, nedvomljiva dolžnost zvestobe pod vsakim pogojem, v vseh razmerah. Prav nič tu ne prihaja v poštev vprašanje, ali doživljamo skupno grenke ali sladke dni, ali se počutimo srečno ali ne. Mi stari ljudje pa že vemo, da je trda pot končno vendar najboljša. Za srečo zakonskega življenja prav nič ne pomeni število kočij pri svatbi, darila in veseljačenje v prvih dneh. Šele počasi pride prepričanje in spoznanje, da si je pravo srečo treba pridobiti z medsebojnim potrpljenjem in samopremagovanjem. V zvesti vztrajnosti in nerazdružnosti zakona leži končno edini ključ k zakonski sreči, v kateri se uresničuje čudoviti pregovor: Nebesa so v vas samih.«

Velika družina.

Ekspedicije na severni tečaj so zopet zbudile zanimanje za dežele na severu. In ena najzanimivejših je Islandija. Visoko gori na severu leži ta otok, desetkrat tako velik kakor naša nekdanja Kranjska, danski kralj je obenem islandski kralj. Niti 100.000 ljudi nima Islandija, pa imajo svoj državni zbor, ki se sestane enkrat na dve leti, imajo vseučilišče in gimnazije, v glavnem mestu Reykjaviku pa veliko stolno cerkev, muzej, banke in cestno železnico, pa spomenike tudi.

Lepi so Islandci, moderno se oblačijo, samo ženske imajo rajši narodno nošo, bolj temne barve, in dolge kite nosijo, bubi-frizure ne marajo. Izreden je rodbinski čut Islandcev; ne obsega samo družine v ožjem smislu, temveč se raztegne na vso Islandijo. Islandci se smatrajo vsi za veliko družino in se kličejo drug drugega le s krstnim imenom. Stanov Islandec ne pozna, vsi so enaki, spoštujejo starost. Pismo noša ti krepko stisne roko, preden ti da pismo, in potem spet, Morda se piše Kristijan Arason ali Björn Magnuson, rečeš mu pa le Kristijan ali Björn. Profesor in ravnatelj sta samo Janez in Miha, in če pri-

dela v gostilno, stisneta najprvo natakarku roko, nato šele se usedeta k mizi. Vse je res ena sama družina. Alkohol je pa v Islandiji prepovedan in ga težko dobiš; najlažje še v vtihotapljenih kokosovih orehih.

Dežela sama je polna čudov. Vidni ognjeniki in tople vrelce, velikanske pokrajine lave, zraven pa ravno tako obsežne pokrajine ledu in snega, puščave sivga kamna, brez drevja in grmičja, zraven pa zelene pašnike z najbujnejšim prtom najlepših cvetic. Z malimi izjemami je dežela gorata, ugasle in delujoče ognjenike ima, toplim vrelcem pravimo gejziri. Najbolj nas preseneti obilica vode v sicer kratkih rekah, najdalja je 150 km dolga. Poleti se led v notranjosti topi pod solnimi žarki in povzroča obilico vode, pozimi pa topijo ognjeniki vsaj spodnjo plast ledenikov in dovajajo rekam dotoke.

Zima južne obale ni veliko hujša kot v Ljubljani, le poletje je dosti bolj hladno; je še bolj prav. Severna obala je pač dosti mrzlejša. Severna lisica in islandska miš sta edini domači živali, v prostosti živeči; obilo pa je najraznovrstnejših ptic. Žito dozori le redkokdaj, krompirja je pa prav dosti. Od vpeljanih živali ugaja podnebje in dežela najbolj ovci, in je ovčereja na zelo visoki stopnji; govedo je majhno, konji tudi, vsak pozna iz knjig islandske konje.

Gostoljubnost je v redko obljubljeni deželi prva in najlepša lastnost domačinov; sicer so pa, kakor smo rekli, itak vsi ena sama družina. Poluj po otoku, kamorkoli hočeš, povsod ti je vse odprto, povsod si gospodar, dajo ti vse, kar imaš.

Ko so pred dvema letoma leteli Amerikanci na aeroplanih okoli sveta, so mislili, da bodo našli na Islandiji ljudi na nizki stopnji kulture. Nemalo so se čudili, ko so dobili tam visoko naobražen narod, s šolami in cerkvami, z gledališči in športnimi napravami. Brali in pisali znak vsak Islandec; in vsak Islander je ponosen na svojo domovino in na njeno preteklost, ki jo poznamo iz najlepših srednjeveških knjig.

Čudna sredstva v boju za alkohol.

Kakor vemo, je v Ameriki alkohol prepovedan. To imenujemo prohibicija. Marsikomu je pa tudi znano, da stoji pri vstopu v pristanišče Newyorka velikanski kip, ki se imenuje »kip prostosti«. Ze zadnjic enkrat so o tem kipu veliko pisali. Nekdo je hotel namreč porabiti kip za reklamo za svoje blago in je prosil mestni svet, če mu to dovoli. Kip predstavlja veliko žensko po dobo s kvišku stegnjeno roko; na dlani odprte roke gori zmeraj svetilnik in sveh v pristanišče prihajajočim ladjam ponosi. In dotičnik je rekel, da bo sam vso to luč oskrboval, samo če se mu dovoli, da na kipu obesi reklamo zase. Ponudbo so mu odklonili. Sedaj so pa prišli na vrh kipa trije veterani, člani »svetovnega vojaškega in veteranskega pivskega in vinskog društva«; pristop so si pridobili na ta način, da so spodaj izjavili, da gredo gor na riti moč vetra. Tam so počakali, da je električni zvonec poklical stražnika k večerji in so na čelo kipa pritrdili ogromno zastavo, 5 metrov široko in 20 metrov dolgo.

go, z napisom: »Smrt osebne prostosti.« Češ, ti pomenjaš prostost, v Ameriki pa ni nobene prostosti, ker niso našega društva pri alkoholnem vprašanju nič zaslišali. Na to so jo v pripravljenem čolnu urno odri- nili. Samo deset minut je zastava alkohola plapolala, nakar je spet zginila.

Doli s križem!

Tako se glasi bojni klic francoskih »svobodomislovcev«. Kar zaporedoma prihajajo poročila, da zdaj tu, zdaj zopet tam oblasti odstranjujejo križe, ki so jih po- božni rodovi postavili ob potih in mostovih. Tako so odstranili nedavno križe v Ville- neuve-sur-Yonne v Burgundiji. V bolnici St. Lazarus pri Parizu so potrgali ravno na sveti večer vse križe raz sten v vseh dvo- ranah. V tej bolnišnici, ki jo upravljajo usmiljenke, je od nekdaj visel križ na steni v vsaki dvorani. Sedaj so oblasti odredile, da se morajo vsi križi odstraniti, »ker bi javno razobešanje verskega znamenja mo- glo motiti bolne in okrevajoče v njihovi

verski svobodi« — tako pravi odlok.

Ta odlok je krasno izpričevalo, kako si »svobodomislovci« zamišljajo »versko svo- bodo«. Ali mislite, da so naši slovenski li- beralci kaj drugačni? Ali mislite, da naši svobodomislovci nameravajo kaj drugega, ko zahtevajo razkristjanjenje šole in širijo ča- sopolisje, ki dan za dnem napada in smeši verske običaje in cerkvene obrede? Kdor podpira liberalna društva in čita liberalno časopolisje, pomaga trgati križ raz sten slo- venskih domov.

LISTEK

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta.

Da se reši, je moral izpustiti puško in jo je vrغل po tleh. V tistem trenutku, ko je padla, se je kremen doteknil kresila in sprožila se je s strašnim pokom, vsa kuhinja se je napolnila z dimom in težko telo je zavotlo telebnilo na ognjišče.

Toda moža se nista ozrla na to in sta se, sedaj enako močna, dalje obupno borila. Donal Connors je slovel kot najhujši pestivec in najmočnejši metavec v deželi in je veljal za nevarnega tekmeča, kadar se mu je razvnela strast. Njegov nasprotnik, enako močan mož, je čutil, da mu gre za življenje in se je boril krepko in obupno. Ko si je osvobodil desnico, je pograbil Donala za ovratnik in plavo pahavko in moža sta se metala po kuhinji, zaletujoč se sedaj proti klopi, sedaj proti vratom, nato sta se premetavala po llovnatih tleh, ki so jih njuni težki škornji drobili v prah, in potem sta zopet stala pokonci, blede in težko sopeča, ter drug drugemu dihala v obraz molčeče sovraštvo in trden sklep boriti se do smrti. Bila sta čudno tiho in se nista veliko tolkla. Metaje s v smrtnem objemu, sta slednjič omahnila proti ognjišču; sedaj se je razbojnik spoteknil ob težkem telesu, pa- del proti ognju in potegnil Donala s seboj. V trenutku je bil ta na vrhu in je, pritisnil svoje koleno tako krepko na njegove prsi, da so mu rebra pokala pod pritiskom, potegnil črno krinko z njegovih oči ter zagledal obraz — brata svoje žene.

»Mislil sem si, da bo kaj takega, ti lopov!« je zakričal. »Toda to boš drago plačal. Nodlag, pridi sem!«

Nodlag ni odgovorila. Toda ko se je obrnil, je zapazil, da leži oče nezavesten na ognjišču; njegove noge so bile razmesarjene in raztrgane od težkega vinca iz puške in iz ranjenih žil mu je brizgala vroča kri ter se zbirala ob svetlobi svetiljke v strahotno, emno mlako.

Ob tem strašnem pogledu je Donal skočil, dvignil oke proti nebu in zakričal:

»Sveti Bog! Nodlag! Nodlag!«

Toda Nodlag je bila zbežala, kot blazna kričeč, temo.

XIX. poglavje.

Beg in vrnitev.

Tri leta so potekla, in dasi so se ljudje še vedno živo spominjali tragedije glenanaarskega doma in se pozimi ob ognjišču o njej često pogovarjali, je vendar postala popolnoma brezpomembna, ko se je začela velika narodna tragedija in ko so po mnogem upanju

in strahu nedvomno spoznali, da gospodari daleč po deželi lakota z vsem svojim strahotnim spremstvom. Če pogledamo nazaj v to grozno dobo naše zgodovine, se moramo zelo čuditi, ne da jih je toliko lakote po- ginilo, temveč da jih je v letih pred to strašno pre- izkušnjo toliko živelo in tako udobno živelo. Če nam stari ljudje danes kažejo prostore, kjer so tedaj stale cele vasi, vsaka s svojo malo vojsko obrtnikov — suknarjev, tkavcev, zidarjev, kamnosekov, tesarjev itd., se mi, katerih ekonomski pogoji ne odgovarjajo več normalnemu načinu življenja, začudeni izprašu- jemo, kako so mogli ljudje takrat živeti. Dandanes je dežela ravno tako bogata kot nekdaj; obiludenost je za polovico manjša kot je bila tedaj. Če je danes boj za obstanek tako hud, kak je bil šele tedaj? In vendar nam zatrjujejo potomci starega kmetskega rodu — in oni sami so najboljši dokaz za to trditev — da so bili ljudje onih minulih let, ki so se živili samo s krompirjem in mlekom, mnogo krepkejši kot njihovi potomci, da so mogli prenašati večje napore in oprav- ljati težja dela. Če pa je bil krompir edina hrana teh ljudi, kdo si more predstaviti strah, ki se je po- časi plazil v njihove duše, dokler jih ni končno popol- noma obvladal, ko se je jeseni sedeminštiridesetega ter zopet jeseni oseminštiridesetega leta napolnilo ozračje z onim čudnim vonjem, ki je napovedoval strašno »šibbo«. Še danes ima ta beseda zlosluten po- men; ljudje prebledijo, kadar pomislijo nanjo. Kmet ali delavec poduha zrak ob prijetnem jesenskem več- eru in gre pobit v hišo. Časopis poroča z daljnega zahoda, da je prišla »šibba«, in ljudje še vedno vztre- pečejo. Kako je šele moralo biti v onih starih časih, ko ni bilo mogoče dobiti druge hrane, ko žitnice ve- likih prerij še niso bile odprte in bi lahko ves narod poginil, preden bi mu mogel kdo podati ljubečo roko?

Umirali so. Umirali v stotinah, tisočih, desetstiso- čih, stotisočih; umirali v hišah, na poljih, na potih, v jarkih; umirali lakote, mraza, še najbolj pa gladovne kuge. Strašna podoba je pred nami. Koščene pošasti se gibljejo semintja in se obupno pogledujejo v upad- limi, ugaslimi očmi. Strahovi hodijo po deželi. Veli- kanske postave, izlakotovane do kosti, šklopotajo v obleki, ki maha krog njihovih shujšanih teles. Matere izkušajo utolažiti od lakote jokajoče otroke in priti- skajo njihove mrzle, posineli ustnice na svoja prazna prsa. Tu in tam strmi na tiste, ki hodijo mimo ob poti mrtvo truplo, naslonjeno na mejo, kjer je iskalo zavetja. Njegov blede obraz temné samo zelene poteze ob ustih, ki jih je začrtal sok trave in kopriv. Ves dan se pomikajo vozovi s svojim pošastnim, strmečim, nezakritim bremenom na pokopališče. V mestih je še hujske. Prodajalne so zaprte. Veliki ognji gore na vo- glih, da izčistijo zrak. Zdjajpazdaj pošiljajo zdravniki v okuženi zrak papirnate zmaje s kosi mesa; meso se vrača skvarjeno. Pri državnih skladiščih stegujejo izlakotovane postave svoje roke v kuhajočo se tur- ščino moko (zato pomeni na Irskem ta beseda od tedaj toliko kot lakota in revščina) in željno požirajo vročo hrano. Duhovnika kličejo ponoči vsakčas iz po- stelje, kadar odpre večna vrata, mu pade nekoliko trupel v naročje. Sem so ubožci nazadnje pribežali!

Razno.

Plavajoča tovarna. Ame- rikanci so na morju za- sidrali ladjo, ki jo lahko imenujemo plavajočo to- varno. Hotejo dobiti iz morja solne spojine, in ker jih je zunaj na mor- ju več kot ob obrežju, so spremenili ladjo v ta na- men v tovarno.

Te je težja! V Ameriki nastopa velikan orjaških izmer. Menda mu ga na svetu ni para. Pri nas na Gorenjskem se bo še marsikdo spomnil na g. Janeza Polaka iz Trbiča, kako ogromen je bil. 180 kilogramov je tehtal in mislil smo, da je to naj- več. Razni »najtežje« mo- žakarji v Ljubljani in po deželi tehtajo 190 do 160 kilogramov. Pred leti se je po cirkusih kazal Ne- meo Naucke, tehtal je 247 kilogramov. Zadnji smo pisali o dveh učencih, 11 in 12 let starih ter 115 in 125 kg težkih. Dalje smo videli naslikani dve deklici, 14 in 17 let, te- ža 140 do 160 kg. A vse to zatemni sprčo orjaka iz Kalifornije v Ameri- ki, ki tehta reci in piše 750 angleških funtov, to je 340 kilogramov. Mislil si dva Polaka skupaj, pa ga boš imel.

Tenki listi. Profesor Müller v Berlinu je na- pravil iz zlata, srebra, bakra in jekla tako ten- ke listke, da so komaj eno milijoninko centime- tra debeli in so popolno- ma prozorni.

Čuden narod. V južno- ameriški ljudovladi Co- lombia je gorovje Svete Marte. Tam je narod, ko- jega samci živijo sami zase v posebnih hišah. Ko se kdo poroči, živi zase v svoji hiši, žena pa tudi v svoji. Pri obedu prideta skupaj, jesta pa pred vratmi ženske hiše. Koliko manj prepira mo- ra biti tam kot drugod!

Okoli zemlje v 22 dneš. Španski letavec Herrero pravi, da bo plaval okoli zemelj z zrakoplovom in da bo prišel v 22 dneš naokoli.

Fašistiški pozdrav so vpeljali Italijani tudi v trgovski mornarici. Kdo- neče tako pozdravljati, je kaznovan.

In ko prši lehak dež ter namaka okužene ulice s še bolj škodljivimi snovmi, kleči tu in tam ob poti v blatu kak duhovnik in se sklanja nad iztegnjeno postavo. Tu deli zakramente za umirajoče, srčen spremeljavec pa drži nad njegovo glavo dežnik, da obvaruje Najsvetejše. Na pokopališčih ne kopljejo več grobov, temveč jame kakor po veliki, krvavi bitki, pogrebne molitve se opravljajo nad dvajsetimi mrličmi naenkrat. Oni, ki so srečno ušli tej strašni nadlogi, bežijo v blazni grozi proti lukam. Ne boje se teh ladjajočih krst, niti morskih nevarnosti, ki jih čakajo. Le preč, preč iz tega okuženega, lakotnega pekla! Ladje so polne. Oni, ki morajo ostati na obrežju, vpijejo in vzdihujejo. Strahotna prikazen kuge in lakote jih preganja in nihče je ne more zagovoriti. Ne preostaja drugega kot bežati, bežati! Strah je ostal celo do današnjega dne.

Temnega, jeklenosivega, pustega večera v mesecu marcu leta tisočosemstooseminštiridesetega je Redmond Kasey gledal skozi zakajeno okno, ki je razsvetljevalo kovačnico. Delo je zastajalo in imel je časa sanjati. In sanjal je sanje zadnjih treh let, o postavi, ki se je tako često prikazala v solncu in mesečini tam na strmi poti, in o obrazu, ki mu je še žarkeje razsvetljeval solnce in mesečino. Zadnja tri leta je bil zelo zapuščen. Sliko, ki jo je njegova domišljija okrasila z vsemi barvami ljubezni in v kateri je bila Nodlag svetlobno središče, je roka usoda sirovo uničila. Glenanaarska tragedija, za katero so se ljudje skoro nehalno zanimati, je v njegovem spominu zaradi velike osebne izgube živela kot prej. Pri delu, tem blagoslovljenem čudežnem zdravlilu, je sicer pozabljal na svoje gorje, toda zdajpazdaj se ga je zavedal s strašno jasnostjo in se spomnil nagle in nepričakovane nesreče, ki mu je povzročila toliko brezplodnih let življenja.

Otroška pravljica.

Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

XXVI.

Storžek gre s svojimi sošolci na obalo, da bi videl morskoga volka.

Drugi dan je šel Storžek v šolo.

Predstavljajte si razposajene dečke, ko so videli, da je vstopil v razred dondek! Zagnali so se v smeh, ki ga ni hotelo biti konec. Vsi so se spravili nadenj: eden mu je potegnil čepico iz roke, drugi ga je vlekel za jopo po razredu, tretji mu je skušal napraviti pod nosom s črnilom brke, četrti pa mu je skušal celo navezati nitke na noge in na roke, da bi moral plešati po njegovi volji.

Nekaj časa je Storžek molče prenašal lahkomiselne porednosti, a končno mu je pošla potrpežljivost, otepel se je najhujših brencljev, ki so se zaganjali vanj, in je rekel:

»Pazite se, dečki, jaz nisem prišel sem, da bi me vlekli kot Pavliho! Jaz spoštujem druge in hočem, da tudi drugi spoštujejo mene!«

»Dobro, dobro, ništre! Govoril si kot tiskana knjiga!« — so zavpili pobalini in se valjali od smeha.

po tleh in najpredrzejši izmed njih je stegnil roko, da bi prijel dondka za nos. A je bil prepozen. Storžek je zavrnil pod klopjo nogo in ga je brenil v golen.

»Ojej, kako trde noge ima!« je zatulil deček in si drgnil podpluto liso, ki mu jo je napravil dondek.

»In kake komolce!... Se bolj trde ko noge!...«

je zaječal drugi, katerega je sunil za njegove opokle šale z laktom pod želodec.

Z brc in sunkom si je pridobil Storžek v razredu splošen ugled in naklonjenost vseh šolarjev: vsak mu je hotel izkazati kako uslugo in ljubeznivost.

Tudi učitelj ga je hvalil, ker je videl, da je pazljiv, priden, nadarjen, da prihaja prvi v šolo in zadnji vstane po končanem pouku.

Tudi učitelj ga je hvalil, ker je videl, da je pazljiv.

Edina napaka, ki jo je imel, je bila, da je imel preveč prijateljev, in med njimi take, ki so bili znani malopridneži in lenuhi, ki jim ni bilo mar za učenje in napredek.

Učitelj ga je vsak dan svaril pred slabo družbo in tudi Sojka ga je često opozarjala:

»Pazi se, Storžek! Ti tvoji prijatelji te spravijo prej ali slej ob vsako veselje do šole in končno še v kako nesrečo!«

»Ni nevarnosti!« je odgovoril dondek, skomizgnil z rameni in postavil kazalec na čelo, češ: »Imam tu notri že toliko pameti!«

Pa se je zgodilo nekega dne, da je srečal med potjo v šolo tolpo svojih prijateljev, ki so mu prihajali nasproti in kričali:

»Ali že veš?«

»Ne!«

»Tam blizu v morju se je prikazal morski volk; velik je ko gora.«

»Res?... Ali je oni morski volk, ki je požrl mojega uboega očka?«

»Mi gremo na obalo, da ga bomo videli. Ali greš tudi ti?«

»Ne grem, moram v šolo.«

»Kaj bi hodil v šolo? V šolo pojdemo jutri! En dan več ali manj — osli ostanemo isti.«

»In učitelj, kaj poreče?«

»Naj reče, kar hoče. Plačan je zato, da godrnja cel božji dan.«

»In moja mama?«

»Mame ne vedo nikdar nič,« so odgovorili malopridneži.

»Veste, kako bom napravil?« je rekel Storžek. »Morskega volka hočem videti na vsak način radi posebnega vzroka..., a ga pojdem gledat po šoli.«

»Tepček!« so se mu zasmijali iz gruč. »Ali misliš, da bo tako velika riba čakala na ljubo tebi? Ko se naveliča tu, jo ubere drugam, in kdor jo je videl, jo je!«

»Kako daleč pa je do obrežja?« je vprašal Storžek.

»V eni uri pridemo tja in nazaj.«

Dvoboj slonov. V Istri je bila v živalskem vrtu čreda slonov. Največja dva slona se nista mogla zediniti, klobo čredo vodil, vsak ki je rad. Nekoč sta se sprijela, v zgodnjih jutranjih urah, in sta se borila ves dan in še vso prihodnjo noč. Nato je eden padel skupaj in je bil mrtav, zmagovalce je pa vzel iz vrta. A bil je tudi on tako zelen in ranjen, da je prišel samo 15 kilometrov daleč, nakar se je zgrudil in mrtav odlel.

Pozabljevec. Pred 40 leti, leta 1886, je nek Co-wie v Kimberley v Južni Afriki založil v banki razvoj demantov v vrednosti 400.000 dolarjev. On je dal ga ni bilo več nazaj. Sedaj razglašuje banka, naj se oglasi in naj demante dvigne, sicer jih bodo po postavi jama na dražbi prodali.

Kardinal in fašisti. V Rimu je kardinal obhajal fašistovski vojaški obitek in je imel pri tem za vojaške nagovor. Cesarja Tribuna pravi, da se je prvič zgodilo, da se je kardinal udeležil vsake vojaške svetlosti in da je na njej govoril.

Junaki dela. Telo je imenovali doslej na šolskem tovarniške delavce, ki so bili dolgo v šoli in so bili posebno močni. Sedaj bo pa priznava s tem naslovom tudi vsi smrtne penzije in vsi pravice glede plačevanja davkov, stanovanja, ločevanja otrok itd. Ta naslov bodo pa dobili samo delavci, ki delajo že več manj 35 let.

Italija ima po zadnjih štetju 950.000 oslov, 6 milijonov mul, 7 milijonov goved, 2.750.000 prašičev, 12 milijonov ovac, 3 milijone koz in 555 milijonov kosov perutnine.

Nemški časopis je začel izhajati v Parizu: to je prvi tak povojni časopis. Njegov naslov: Pariski tujski list, in se vili v naslova, da je list namenjen tujcem, ki prihajajo v Pariz.

Okolica Rima je zelo zamočvirjena. Zato je sklenila vlada, da jo bo počasi izsušila in na novo dobljeni svet razdelila med kmete. Najmanj se lovica sveta se mora sejati z žitom. Letos se rajo obdelati 20 do 30 odstotkov sveta, drugo leto in leta 1923 pa 50 odstotkov.

Uspešen lov. Neka velika ladja je plovila po južnem ledenem morju in je lovila kite itd. Še in je lovila kite itd. Pravila je 45.000 kum del go pot, ujeli so 581 kito in so naredili 89.000 baril relav olja v vrednosti 1.200.000 dolarjev. 1 barrel je 182 litrov.

Hajdimo tedaj! Kdor bo najbolj tekel, bo prvi!

Ko je bilo dano znamenje za odhod, so začeli teči pobalini s knjigami in zvezki pod pazduho čez polje. Storžek je bil vedno pred njimi, kot bi imel peroti na nogah!

Vsakotoliko se je ozrl in klical svoje tovariše, ki so daleč zaostali, in ko je videl, kako sopihajo z iztegnjenim jezikom upehani in prašni, se jim je smejal od srca. Nesrečnež za trenutek ni vedel, kakim strahotam in neprilikam gre naproti!...

(Dalje)

Mlada pesnica. Ameriška deklica Natalija Crane je stara 12 let, pa je izdala že dva zvezka pesmi, ki so ju natisnili in prodali na tisoče in tisoče.

Franjo Neubauer:

Dolg.

Sam ob njeni gre,
čita zelené,
rosni biseri na njih blesté.

Lastovk let lahak
skozi čisti zrak,
a njegov korak je ves težak.

Solnce topli svet
pije róso žit,
njemu biser pa v obeh je skrit.

Zanj ve čisto sam,
drugih ga je sram.
skril bi ga ljudem Bog vedi kam.

Solnce mladi žar
njim obseva dar,
zanj pa solnce več ne bo nikdar.

Njico snel je dolg,
nenasiten volk,
zdaj stimi mu nánjo bridek molk.

Drugi zdaj orjo
drago žu zemljo,
njemu sólze silijo v oko....

Koliko znaš misliti.

5. Posetnica.

(Miroljub, Kočevje.)

(Šteje dve točki.)

Gojko Divjan

Kaj je ta gospod?

6. Skrit pregovor.

(Rihteršč Boris.)

(Šteje tri točke.)

•••ti o••• s•••je v•••e••• o•••no •••za

•••anka o••• k•••a p•••er•••a p•••e•••

Namesto pik vstavi črke slovenskega pregovora tako, da dobiš same samostalnice.

Rešitev uganke št. 3 in 4.

Št. 3. Odeja — Odesa
obala — obara
brana — brada
oseka — oseba

Št. 4. Arno
bedak
drevo
ster
luka
kosem
rudolf
irci
meter
Abd-el-krim, Rif, Maroko

Čebela.

(Verska pripovedka.)

Sv. Peter in Gospod sta že prehodila dokaj krajev in nekega večera sta jo krenila v vas, da se ondi odpočijeta. Ves dan nista ničesar povžila, zato sta jo ubrala v neko hišo, kjer sta upala dobiti kaj jedi. Gospod je šel prvi, za njim pa sv. Peter.

Ko sta prekoračila prag, sta začutila prijeten duh ter takoj spoznala, da so v hiši pekli kruh. Kmetica je tudi res ravno potegovala hlebe iz peči.

»Bog vas pozdravi!« sta dejala popotnika. »Jako sva utrujena, lepo vas prosiva, dajte nama malo jesti.«

Ali kmetica ju je oštela z grdimi posviki, da sta potepuha, ki ne marata nič delati in nadlegujeta poštene ljudi. »Takim ni treba nič dati, ker tega niso vredni,« je še pristavila in Bog ve, kaj je še klepetala.

Sv. Peter, ki je še bolj občutil glad kakor Gospod, je bil vsled tega ves razburjen. Zato je začel še on prositi, ali vse ni nič pomagalo, kmetica je imela trdo srce in pograbil si lopar je izganjala svetnika vun.

Pri tem, ko se je zaganjala, je ranila sv. čelo Kristusovo, da je iz njega pricurljala kapljica krvi. Ali glej čudo! Preden je sraga padla na tla, se je spremenila v drobno stvarco, ki je brenteč obletavala svetnika, nato pa je odletela v gozd in se ugnezdila v votlem drevesu. To je bila čebela, ki jo naše ljudstvo tako imenuje, ker je izletela iz sv. čela našega Izveličarja.

Kmetica je spoznala po tem čudežu svojega Odršenika, spokorno je padla na kolena in ni prej vstala, dokler ni zadobila odpuščanja. Zdaj bi rada popravila svojo prejšnjo napako, prinesla je na mizo vse, kar je imela, ali Gospod tega ni sprejel. Odsli sta s sv. Petrom v gozd, kjer so se med tem čebele močno razmnožile in nanesle vse polno sladkega medu, s katerim sta se okrepčala za daljše potovanje.

Zavoljo tega, ker je čebela izletela iz presvetelega čela Gospodovega, pravi o njej naše ljudstvo, kakor o človeku, da »umira«, ne pa, da »poginja«.

Meh za smeh.

Natakar gospodarju: »Oni gospod tam pravi, da pečenka, katero sem mu prinesel, niti za psa ni.«

Gostilničar: »Vzemite je proč ter mu prinesite tako, da bo za psa.«

Ravnatelj: »Ali ste pred petimi odšli?«
Uradnik: »Ne, ostal sem do petih! Jaz sem zato, da je uradnik osem ur v uradu.«

Ravnatelj: »Da, osem ur spanja je dosti za vsakogar.«

Boječ snubec: »Jaz že šest let hodim z vašo hčerko.«

Nervozni oče: »No, kaj pa hočete sedaj?«

Snubec: »Poročil bi jo rad, seveda.«
Oče: »Dobro. Sem mislil, da bodele zahtevali pokojnino.«

Brivec: »Vašo glavo bi pa bilo nujno treba izmiti.«

Krejač (na stolu): »Vaše hlače bi tudi bilo nujno potrebno zlikati, pa ne nergam na vas.«

Gospa A.: »Danes sem v narodni galeriji videla lepo slikano čebulo.«

Gospa B.: »Ali je bila naravna?«

Gospa A.: »Rečem vam, tako naravna, da mi je solze privabila v oči.«

Ida: »Kako to, da gospod Tuma zadnje čase toliko je?«

Ada: »Veš, kupil si je preveliko obleko, zdaj se pa hoče odebeliti, da mu bo prav.«

»Moj mož je najbolj len človek na svetu, nikdo njima tako lahke službe.«

»Ja, kaj pa dela?«

»Pri Matjanu žimnice preizkuša.«

»Meni gre pa res vse narobe.« »Kaj pa ti zopet ni prav?« »Ena mojih hčera, ki igra glasovir, ima hripavo grlo, druga pa, katere poje, jo pa roka boli.«

Vodnik: »Te razvaline so že 2000 let stare.«

Tujec: »Ni mogoče, saj imamo šele 1926. leto.«

Snubec: »Ali mi daste svojo hčer za mojo ženo?«

Njen oče: »Pripeljite vašo ženo sem-kaj, bomo videli.«

Čevljarskega vajenca poštenih staršev sprejemom. **Ivan Kapus, čevljar,** Kamnagorica 13. — Gorenjsko.

Sprejme se **UČENEC** za usnjarsko obrt. — **IVAN JEGLIČ, Grosuplje.** 4038

26. junija — 5. julija 1926

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja

VI. LJUBLJANSKI

MEĐNARODNI UZORČNI VELESEJEM

najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava našo državo, ZBIRALIŠČE TRGOVCEV, ORTHNIKOV IN INDUSTRIJCEV

Razstavljalci se samo prvo vrstno podjetje — cene brez konkurenčne

TORAJ NAJUGODNEJŠI OGLEJ IN HAKUP vsakovrstnega blaga

PERMANENTNA LEGITIMACIJA upravičuje do 50% znižanja na vseh vlakih (tudi brezvoznih razen S.O.E.)

CENA Din 30.—

NAJCELEJŠA PRILIKA ZA IZLETE IN OBISK ALPSKIH KRAJEV IN KOPALIŠČ DIVNE SLOVENIJE.

Tehnične novosti. Razstava „Slovenska žena“. Najljepša razstava. STANOVANJA PRESKRBLJENA.

Legitimacije se dajo v denarnih zavodih, gospodarskih društvih, poštinskih pisarnah itd., itd.

JAVNOSTI.

Čevljarji iz Vojvodine na svojem zboru v Novem Sadu, dne 23. maja t. l. protestirajo proti nizkim cenam naše obutve. Pritožujejo se, da nimajo zaščitne carine.

Trdimo, da so zaščitne carine skoraj v vseh državah, toda največje so pri nas. Prinašamo pregled, koliko se plača carine pri uvozu enega para pri nas in koliko v inozemstvu.

Vrsta čevljev	Kralj. SHS	Avstrija	Čehoslovaška	Rumunija	Nemčija	Holandija
Moški čevlji 850 gr	Din 60'-	Din 32'-	Din 25'-	Din 30'-	Din 13'-	Din 10'-
Ženski čevlji 500 gr	„ 85'-	„ 23'-	„ 29'-	„ 24'-	„ 10'-	„ 6'-
Otroški čevlji 360 gr	„ 82'-	„ 15'-	„ 23'-	„ 14'-	„ 8'-	„ 4'-

V Anglijo je uvoz prost, brez kakršnekoli carine.

Dalje zahtevajo čevljarji strogo kontrolo carinjenja naše obutve, in zahtevajo, da se preišče, koliko plačamo davka.

Nimamo tajnosti.

Naše delniško društvo je osnovano na podlagi zakona.

Kakor takšno mora polagati javno račune.

Zaposluje samo domače ljudi, delamo pošteno na izpolnjenju obrti in trgovine.

Delamo pot znižanju cen življenjskih potrebščin.

Služimo stotisočem ljudi z dobrimi in ceneni čevlji.

Plačujemo davke, plačujemo carino v milijonih.

Ata